MALTA

QORTI TAL-MAGISTRATI (MALTA)

**MAGISTRAT DR.
SILVIO MELI**

Seduta tad-19 ta' April, 2011

Avviz Numru. 278/2006

Robert Cutajar

vs

Kurt Farrugia

Il-Qorti,

Rat ir-rikors fuq indikat datat il-15 ta' Settembru tas-sena 2006, li permezz tieghu r-rikorrenti sejjah lill-intimat quddiem din il-qorti sabiex jghid ghaliex m'ghandux ikun ikkundannat :

1. Illi prevja dikjarazzjoni ta' din il-qorti illi l-allegazzjonijiet kontenuti fit-titolu u fil-kontenut ta' l-artikolu intitolat "*LM500 allegedly paid to PN employee for job*" ippubblikat fil-*Maltastar.com* ta' nhar il-11 ta' Settembru tas-sena 2006, (Dok.A), - ta' liema pubblikazzjoni l-intimat hu l-editur – huma libelluzi u malafamanti fil-konfront tar-

rikorrent u ghandhom bhala skop li jtellfu jew inaqqsu r-reputazzjoni tieghu;

2. Illi jhallas lir-rikorrenti dik is-somma li tigi likwidata minn din il-qorti, ai termini ta' l-artikolu 28 tal-Kap 248 tal-Ligijiet ta' Malta;

3. Bl-ispejjez kontra l-intimat ngunt ghas-subizzjoni;

Rat ir-risposta tal-intimat datata t-3 ta' Novembru tas-sena 2006 li permezz taghha eccepixxa s-segwenti:

1. Illi l-premessi u t-talbiet tar-rikorrenti huma nfondati fil-fatt u fil-ligi, u ghandhom jigu michuda bl-ispejjez kontra tieghu;

2. Illi minghajr pregudizzju ghas-sueccepit, il-pubblikazzjoni msemmija mill-attur ma hijiex libelluza fil-konfront tieghu;

3. Illi inoltre il-fatti msemmija fl-artikolu indikat mill-attur evidentement jikkonsistu f'rapurtagg gurnalistiku dwar materja ta' nteress pubbliku attwali accettabbli f'socjeta` demokratika, kemm taht il-Konvenzjoni Ewropeja dwar id-Drittijiet u l-Libertajiet Fondamentali tal-Bniedem, kif ukoll taht il-ligijiet ta' l-Istampa;

4. Illi subordinatament u bla pregudizzju ghas-sueccepit, fejn tikkontjeni kummenti jew opinjonijiet, il-pubblikazzjoni in kwistjoni tikkonsisti wkoll f'espressjoni ta' l-opinjoni u apprezzament, jew *value judgement* , tal-gurnalist u hija *fair comment* maghmul in *buona fede* fuq materja ta' nteress pubbliku, ammissibbli, kemm taht il-Ligi ta' l-Istampa, kemm taht il-Kostituzzjoni ta' Malta u l-Konvenzjoni Ewropeja dwar id-Drittijiet u l-Libertajiet Fondamentali tal-Bniedem;

Ezaminat ix-xhieda gia` mismugha minn din il-qorti diversament preseduta;

Ezaminat ukoll id-dokumenti gia` esebiti fl-atti processwali ta' din l-istess qorti diversament preseduta;

Rat il-verbal tar-rapprezentanti legali tal-partijiet datat l-24 ta' Gunju tas-sena 2010 li permezz tieghu infurmaw lil din il-qorti kif issa preseduta illi x-xhieda gia` mismugha minn din il-qorti diversament preseduta ghandha tittiehed daqs li kieku giet mismugha minn din il-qorti kif preseduta;

Semghet ukoll ix-xhieda prodotta quddiemha;

Semghet it-trattazzjoni orali tar-rapprezentanti legali tal-partijiet;

Ikkunsidrat:

Illi skont ir-rikorrenti, il-fatti li taw lok ghall-procedura odjerna jistghu jigu sintetikament kompilati bil-mod segwenti:

1. Illi r-rikorrenti hassu malafamat bl-ahbar mahruga fl-artikolu de quo minn "*Maltastar.com*" fil-11 ta' Settembru, 2006, peress:

i. Illi it-titolu tal-artikolu jafferma mill-ewwel li hames mitt Lira Maltin, (LM500.00), kienu gew allegatament imhallsa lill-impjegat tal-PN biex jinghata impjieg;

ii. Illi fl-artikolu li segwa l-istess titolu jintqal li waqt li certa Trisa Grima kienet qed tixhed il-qorti, din allegat li hi hallset hames mitt Lira Maltin, (LM500.00), lil certu karattru li kienet semplicement taf li hu maghruf bhala il-Pluto biex, tramite r-rikorrenti li jahdem fil-*media* tal-PN, isibilha impjieg fl-armata;

iii. Illi l-istess artikolu jsostni li dan kien rapportat f'"*One News*" minn Veronique Dalli;

iv. Illi l-istess artikolu jkompli li l-imsemmija Trisa Grima kienet giet akkuzata li kienet qed ixxerred xi gideb fil-konfront tar-rikorrenti peress li kienet

allegat li r-rikorrenti kien ser jinghata l-imsemmi ammont ta’ flus u li suppost kellu jirranga ghall-impjieg in kwistjoni;

v. Illi l-imsemmija akkuzi kienu gew intavolati fil-konfront tal-imsemmija Grima wara li din kienet ghamlet l-istess allegazzjonijiet fuq ir-rikorrenti fl-Ufficcju tal-Prim Ministru, fejn hi u l-gharus taghha kienu marru jfittxu x-xoghol;

vi. Illi l-artikolu jkompli billi jghid li l-istess Grima kienet xehdet quddiem Magistrat li kient iltaqghet mal-imsemmi Pluto barra l-kwartieri generali tal-Partit Nazzjonalista u li dan qalilha l l-ammont ta’ flus li ghaddietlu kien ser jghaddihom lir-rikorrent li sussegwentement kien ser jiffinalizza l-pratika ghall-impjieg de quo;

vii. Illi nonostante dan, l-impjieg in kwistjoni ma immaterjalizzax;

viii. Illi f’dak l-istadju kien ser jittiehdu biss passi kriminali kontra l-imsemmija Grima fuq l-allegazzjonijiet li ghamlet fil-konfront tar-rikorrenti fl-Ufficcju fuq indikat;

ix. Illi l-imsemmi Pluto kien ghad jonqsu jixhed fl-udjenza sussegwenti;

2. Illi r-rikorrenti jichad kategorikament kemm li qatt kien avvicinat mill-imsemmi Pluto, kif ukoll li qatt ipprokura xi impjiegi lil xi hadd, (ara fol 18), u ghalhekk hassu malafamat meta gie implikat f’din l-istorja;

3. Illi di piu` jissottolinea li effettivament, kontra dak allegat mill-intimat fl-artikolu tieghu in dizamina, l-imsemmija Trisa Grima ma kienitx xehdet il-qorti, (ara fol 18);

4. Illi jsostni wkoll li originarjament l-artikolu de quo kien afferma li l-ammont indikat kien ta’

hamest elef Lira Maltin, (LM5,000.00), izda sussegwentement din giet ridotta kif jidher ukoll a fol 2;

5. Illi l-istess rikorrenti jigbed ukoll l-attenzjoni tal-qorti li lanqas dak allegat fl-ahhar paragrafu tal-artikolu in dizamina ma hu minnhu, tant li l-Kummissarju tal-Pulizija kellu jirrilaxxa dikjarazzjoni biex jiccara s-sitwazzjoni;

6. Illi fir-rigward tal-karattru indikat f'dawn l-atti bhala l-Pluto, l-istess rikorrenti jsostni li din il-persuna jisimha Frans Mizzi; li ittiehdu proceduri legali kontra taghha, u effettivament, instabet hatja, (ara fol 19);

7. Illi fl-ahharnett l-imsemmi rikorrenti jsostni li min jaqra l-artikolu inkriminat jista' jiehu l-impressjoni li gie allegat li ha l-ammont fuq indikat ghar-raguni imsemmija – haga li hi assolutament respinta minnu ghaliex ma hijiex minnha;

8. Illi inoltre, il-fatt li l-qrati ikkundannaw kemm lil Grima kif ukoll lil Mizzi fuq indikati, dan qatt ma gie rappurtat mill-imsemmi sit elettroniku fuq indikat;

9. Illi ghalhekk, kont li l-istess artikolu mhux biss hu libelluz u malafamanti fil-konfront tar-rikorrenti, izda hu wkoll ibbazat fuq premessi foloz ghaliex :

i. Il-fatt li gie mxandar il-kliem li " … flus kienu allegatament imhallsa" m'ghandux l-istess tifsira semantika ta' stqarrija li tindika li " … flus gew allegatament imhallsa …", stante li ta' l-ewwel tallega stat ta' fatt certament akkadut allegat minn terz; waqt li ta' l-ahhar tirriproduci biss l-allegazzjoni li ghad trid tigi valjata min xi tip t'analizi, f'dan il-kaz, ta' skrutinju gudizzjarju; qabel tigi stabbilita bhala fatt, u ghad tista' tigi konfutata kompletament;

ii. Fil-konfront ta' Frans Mizzi, (il-Pluto), effettivament ittiehdu proceduri kriminali; instab

hati u l-procedura hi *res judicata*, kuntrarjament ghal dak allegat fl-artikolu de quo;

iii. L-imsemmija Grima ma xehditx fil-qorti;

iv. Ir-rikorrent kien kostrett jirrikorri ghal din il-procedura biex jittutela d-dinjita` tieghu;

Ikkunsidrat:

Illi in effetti rizultat tal-imsemmi artikolu in dizamina jirrizulta li anke l-ispettur imsemmi fl-istess procedura kien kostrett jinvolvi l-ufficcju responsabbli ghar-relazzjonijiet li l-pulizija jista' jkollhom mal-*"media"* u l-komunita` biex johorgu zmentita, liema zmentita kjarifikatorja giet anke mxandra fuq l-istazzjoni *Super One*, (ara fol 23);

Ikkunsidrat:

Illi l-intimat sintetikament, isostni s-segwenti:

1. Illi hu kien l-editur tas-sit elettroniku in dizamina meta gie miktub u mxandar l-artikolu de quo;

2. Illi kien irceva r-rapport li xandar *One News* u qalbu ghall-Ingliz;

3. Illi t-titolu ghall-artikolu de quo kien kitbu l-istess intimat;

4. Illi qabel ma ghazel li jxandar l-istess artikolu l-istess editur intimat jafferma li " … ma ghamiltx investigazzjoni jew verifiki dwar il-kontenut ta' dak ir-rapport", (ara fol 61);

5. Illi meta gie lilu suggerit li fir-rapport ta' *Super One* ma giex allegat li thallsu xi flus lir-rikorrenti, l-istess intimat jafferma li hu fehemha bil-mod li ppubblikaha;

6. Illi l-istess intimat isostni f'udjenza ulterjuri li:

i. Illi l-artikolu de quo kien rapport ta' kaz li kien ghaddej il-qorti, kontra l-imsemmija Trisa Grima;

ii. Illi jafferma li l-artikolu hu rapport ta' dak li kien qed isehh fil-kaz kriminali indikat fil-paragrafu precedenti;

iii. Illi ma kitibx l-artikolu in dizamina;

Ikkunsidrat:

Illi s-sintesi fattwali fuq riprodotta twassal ghas-segwenti:

1. Illi l-editur intimat jidher li jippubblika fis-sit li tieghu hu l-editur responsabbli bl-aktar mod approssimattiv stante li jippubblika allegazzjonijiet minghajr ma jivverifikhom minn qabel;

2. Illi di piu`, l-artikolu inkriminat jizvela is-segwenti tlett (3) premessi zbaljati:

i. Illi l-emfasi semantika indikata aktar qabel tispostja l-oggett tal-allegazzjoni mill-fatt allegat ghall-persuna involuta imsemmija – senjatament ir-rikorrenti;

ii. Illi l-imsemmi Mizzi, indikat biss bil-laqam tieghu biex jinghata messagg medjatiku sottili negattiv fil-konfront tieghu u konsegwentement ta' min jittraffika mieghu, gie fl-artikolu de quo, mohbi l-fatt li ttiehdu proceduri kriminali kontra tieghu u kien anke misjub hati mhux kif riprodott fl-istess artikolu li proceduri kriminali kien ghadhom ser jigu introdotti kontra tieghu;

iii. Illi di piu`, meta gie mxandar l-artikolu de quo, l-imsemmija Grima, palezament kontra

dak allegat fl-artikolu de quo, kienet ghadha ma xahdet quddiem l-ebda qorti;

Ikkunsidrat:

Illi l-intimat isostni li l-pubblikazzjoni in dizamina:

1. Mhix libelluza;

2. Tikkonsisti f'rappurtagg gurnalistiku dwar materja t'interess pubbliku accettabbli f'socjeta` demokratika;

3. Tikkontjeni kummenti gusti u opinjonijiet in *buona fede*;

4. Illi konsegwentement it-talbiet tar-rikorrenti huma nfondati;

Ikkunsidrat:

Illi tenut kont tal-pozizzjoni intransigenti sostenuta mill-intimat f'din il-procedura ghandu jinghad li din il-qorti kellha diversi okkazjonijiet fejn esprimiet il-pozizzjoni taghha fir-rigward tal-grad gurnalistiku li tixtieq tara biex verament tissahhah is-socjeta` demokratika tant blazonata mill-intimat;

Illi l-ewwel principju li ghandu jigi sancit bl-aktar mod rigoruz f'dan il-qasam hu li l-fatti li allegatament jigu mxandra fil-konfront ta' persuni li gurnalist jiffoka fuqu ghandhom ikunu ivverifikati b'rigorozita` u b'mod oggettiv;

Illi meta tali "fatti" hekk imxandra sussegwentement jirrizultaw li ma kienux minnhom u li addirittura l-istess gurnalist jammetti bla tlaqlieq li naqas jeffettwa dik ir-rigorozita` minnu rikjesta qabel ixandar u jimmalafama lil xi hadd, allura kwalunkwe difiza tkun irrizorja u minghajr effikacja;

Illi d-dritt ghal-liberta` tal-espressjoni sancit minn dawn il-qrati fl-ambitu aktar wiesgha tad-drittijiet fundamentali mhux dak ibbazat fuq l-inkompetenza, inefficjenza jew il-malizja;

Illi dak li hu sancit hu biss il-verita` - mhux il-manipulazzjoni, ghaliex altrimenti tkun l-istess qorti li tassumi l-funzjoni ta' komplici wara l-fatt - fejn il-"fatt" hawn riferit hu l-artikolu libelluz u malafamanti in dizamina:

Illi ghalhekk l-artikolu de quo ma jikkwalifikax bhala rappurtagg gurnalistiku accettabbli f'socjeta` demokratika, stante li din is-socjeta` tirrikjedi rigorozita` fir-ricerka tal-verita` u verifika skont l-oghla kriterji serji permissibbli;

Illi artikolu in dizamina li jippekka bi kbir f'dan il-qasam tant delikat u allura ma jista' qatt jattira t-tutela imprenxindibbli fuq indikata;

Illi tenut kont allura tal-kroll tal-imsemmi bazi li fuqha strah l-intimat, l-ebda kumment tal-intimat ma jista' jikkwalifika bhala wiehed gust stante li l-valur tal-gustizzja qatt ma jista' jingieb bhala sostenn ta' manipulazzjoni falsifikata intenzjonalment jew minhabba inkompetenza naxenti minn nuqqas tal-verifika mehtiega;

Illi ghaldaqstant, din il-qorti hi sodisfatta li r-rikorrenti Robert Cutajar ipprova l-kaz tieghu skont il-ligi u konsegwentement, filwaqt li tirrespingi r-risposti kollha tal-intimat, tiehu l-opportunita` tissottolinea li minn jerfa' r-responsabbilita` li jippubblika ghandu wkoll l-obbligu li jivverifika u ghalhekk:

1. Tiddikjara li l-artikolu meritu ta' din il-procedura intitolat "*Lm500 allegedly paid to PN employee for job*", ippubblikat fis-sit elettroniku *Maltastar.com* fil-11 ta' Settembru, 2006, ta' liema sit elettroniku l-intimat Kurt Farrugia kien l-editur, hu malafamanti fil-konfront tar-rikorrenti Robert Cutajar;

2. Taghmel referenza ghad-decizjoni tal-qorti tal-Appell fl-ismijiet Victor Borg vs Victor Camilleri et datata l-15 ta’ Novembru ta’ l-1994 fejn gie ritenut is-segwenti:

“ Id-danni li ghandha tillikwida l-Qorti ghall-hsara sofferta mill-atturi mhux soggetta ghal xi regoli bhal fil-kaz ta’ danni reali kkontemplati fil-Kodici Civili. Il-ligi ta’ l-Istampa thalli l-likwidazzjoni tal-kumpens fid-diskrezzjoni kompleta tal-gudikant b’limitu ta’ elfejn Lira Maltin, (LM2,000.00,0), (liema limitu kien sussegwentement estiz ghall-ammont ta’ hamest elef Lira Maltin, (LM5,000.00,0);

3. Tikkundanna lill-editur intimat Kurt Farrugia biex a tenur ta’ l-artikolu 28 tal-Kap 248 ihallas lir-rikorrenti Robert Cutajar l-ammont ta’ tlett elef Ewro, (€3,000.00), bl-ispejjez ta’ din il-procedura;

Marisa Borg
Deputat Registratur

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------